

Locuinta' Redactorului

si
 Cancelaria Redactiunii
 e in
 Strada' tragatorului [L5-
 vésztoza], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se vor
 primi decat numai de la corespun-
 dinta' regulari ai „Federatiunii.”
 Articlii trimisi si nepublicati se
 voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
 Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
 Pre sase lune . . . 6 „ „ „
 Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „
 Pentru Romania:
 pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
 „ 6 lune 16 „ = 16 „ „
 „ 3 — 8 „ = 8 „ „
 Pentru insertiuni:
 10 cr. de linia, si 30 cr. tace'a tim-
 biale pentru fiesce-care publica-
 tiune separatu. In loculu deschisu
 20 cr. de linia.
 Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 4/16. nov., 1871.

Ambele diuarie officiali („Wiener Ztg.“ si „Buda-Pesti-Közlöny“) publicara eri deodata autografele imper. prin cari atatu Andrassí catu si Lonyay, mai antaiu se redica d'in posturile avute, apoi se numescu in celle noue, era demisiunea ministriloru d'in cabinetulu andrassianu, nu se primesce, ci toti se stee si mai de parte la loculu loru in noulu cabinetu Lonyajanu. — Lonyay si a prezentatu inca eri sera in clubulu deachistoru, unde fu primitu cum numai se pote de partesani nu numai aderinti guvernului dar' si strinsu legati de ellu prin osebite interese mai multu decatu prin identitatea principiiloru, ce se pretinde ca unesce acesta partita de servi credinciosi pana la abnegatiunea convictiuniloru individuali. — Asta-di noulu ministru presiedinte allu Ungariei, D. Lonyay, dupa ce se dede cetire autografeloru imp. dechiaru ca va purcede pre callea apucata de predecessorulu seu, rogà pre partesanii guvernului ca se fia, ca si in trecut, strinsu uniti cu d'insulu, dandu a se pricepe ca D. Lonyay mai multu spera de la solidaritatea, tari'a partitei guv. decatu de la tari'a principiulu conducatoriu. (Noi inca asié credemu). Rogà apoi si pre deputatii d'in opositiune ca si ei la rondulu loru, candu adeca ar' fi vorba de intregetatea tierrei si de reforme se spriginesca pre guvernulu, ceea ce dsa si spera, etc. — Dupa acestu felu de programu mamelucii intonara indetoratele fanfare de adesiune si aprobare. Unu singuru deputatu mag. d'in stanga extrema redica vocea sa spre rectificare si respingere, D. Ernestu Simonyi observà, ca daca ministeriulu, sub conducerea Dlui Lonyay, va fi credinciosu principiiloru proclamate la 1848, si va purcede pre callea reformeloru in intielesu democraticu, — lu va spriginì cu placere, — era de va urma pre callea cea batuta a privilegiiloru aristocratice si daca, D. Lonyay, prin reforme intielege reactiunarele legi de pana acum, organizatiuni d'alde cu voturile virili si alte asemenea regressuri, atunci, — duse D. Simonyi, nu ca se dau spriginire, ci mi voiu tiené de detorinti'a a ve combate d'in tote poterile. — Dupa aceste cuvinte barbalescii, D. Miletiçiu, dandu presiune mirarii sale, ca coron'a nu s'a aflatu indemnata a numi alti omeni spre a inaugura altu sistemulu, — spuse, ca facia cu schimbàrile facute, credea ca are se schimbe si sistemulu mai allesu dupa ce sistemulu de opresiune a poporeloru preste totu, — prin urmare si a poporulu magiaru, — si a natiuniloru nemagiare in specie, practicatu in timpulu cinci anni de D. Andrassí au desceptatu nemultumirea generale, causandu prin politic'a interna de reactiune si de subjugare, inversiunare in intru, si prin politic'a esterna, pericle imminente, catu, vedindu ca aici nu se mai pote sustiené, oia la fuga — — — deci D. Miletiçiu, intielegandu d'in programulu Dlui ministru presied. ca sistemulu de reactiune si opresiune nu se schimbe, ci se continua, dechiaru in numse seu si allu amiciloru sei de principie, ca este nemultumitu si ca prin urmare si-reserva dreptulu de a face intrun'a d'in siedintiele viitorie, motiunile, cari le crede necesarie in asta privintia. — Lonyay nu raspunse neci la observàrile lui Simonyi neci la ale lui Miletiçiu, ci tacu ca pescele.

Publicistii si-batu capetele, facundu felu de felu de combinatiuni, ca se afe adeverat'a causa a demisiunarii lui Beust. Fie-sce care afla câte una cauza ce i-se pare plausibile si o dà de cea singu-

ru adeverata. Unii d'icu: Beust fu petr'a angulare a pangermanismulu in Austri'a, va se d'ica cellu mai mare tradatoriu ce potura vedé adeveratele interese austriace. — „Este tiapulu espiatoriu“ (victim'a) a caderii lui Hohenwart, d'icu prussofilii, precandu fostii compatroi ai sei, cari pretindu a lu cunosce mai bine, ca pre unulu ce au ajutatu a ingropà independentia Sassonie, d'icu, ca Beust fu victim'a lipsei absolute de caracteru, a usioretatii spiretulu seu, si a inconstantie opinuniloru sale. Ca Beust facia cu negociatiunile de impacatiune cu cehii ar' fi simulatu cea mai mare nepasare, ba chiaru ignorantia, si ca numai dupa ce observà ca Hohenwart nu glumesce si ca imperatulu Francescu Iosifu vre seriosu transactiunea, atunci opositiunea lui, mai asainte occulta, incepù a se ivi la lumin'a d'illei, dar' nu se dede inca de golu pana dupa intalnirea de la Gastein, proba invederata, ca se intiellesese cu Bismarcu, atunci incepù a incurcà tote itiele, sumutià in contr'a lui Hohenwart una parte d'in membrii familie imp. — pre sor'a reginei de Prussia, apoi pre unu altu strainu — ca-ci e strainu pentru Austri'a — D. Andrassí, ambiciosulu, egoistulu, atotu-potintele ministru pres. allu Ungariei. Terminandu aceste intrige mice — ca-ci nemica mare n'a estu d'in acesti creeri — D. Beust si-freca manile si intona cu amicii coronei si ai tierrei unu „Marire tie!“ nemtiescu, urmatu acusi de un „d'istru-adancuri“ ce la rondulu nostru vomu cantà si noi cu satisfactiune la grop'a acestui Sassonu, etc. D'acestea si acestoru-a asemenea se potu ceti in tote diurnalele de dupa ideile partitulu si alle principiiloru ce representa elle.

Noi scimu atata ca pusetiunea lui Beust au fostu de multu clatinata in temellele sale, d'insulu o sentià si speraa se poté scapà facundu unu pactu cu asié d'isii credinciosi ai constitutiunii si cercandu chiaru aliantia rivalulu seu Andrassí, dar' tote fusera indesiertu; Beust ernase. Acù su cinci anni, Beust cu ajutoriulu partitei lui Deacu trantì pre Belcredi, care voià se faca ceea ce incercà si Hohenwart, si luandu atunci in mana guvernamentulu Austriei, impedecà intielegerea intre osebitele popore a le Monarçlei. Asta data era, Beust se uni cu partesianii lui Deacu si cu aderintii constitutiunii pentru a trantì pre Hohenwart, au reesitu si asta data, dar' numai pre socotel'a postulu seu. Va se d'ica: reprezentantii suprematiei nemtiesci si magiare se unira de nou spre a impedecà impacatiunea, adeca recunoscerea drepturiloru si pentru cellealte popore, ca astfelu se pota tiené si mai de parte stapanirea, adeca nedreptatea nemtiesca si magiara. Acést'a este, dupa noi, chiausa schimbàrilor mai recinti d'in Ostrunguri'a. Egeonistii teutoni si magiari invlusera, dar' acesta invingere o potu platì amaru si este numai trecutoria. Magiarulu Andrassí va stà ca pre ghlacia in Vienn'a, nemtii nu lu voru bucurosu, slavii lu urescu, — cabinetulu de Berlinu (unde D. Andrassí aveà a fara de solulu ostrungurescu si unu agentu allu seu, pre bar. Pronáy) pote se lu intempine cu simpathia faciarita, dar cellu de Petropole de siguru nu va privi cu indifferintia la acesta schimbare, cellu pueinu suspiciosa interesteloru sale. Dar', ce-i pasa lui Deacu-Andrassí? influinti'a magiara au ajunsu la punctulu de culminatiune. Asié este, inse de ici incolo nu mai este suisu, ci numai coborisu . . . Intregu statulu ostrungurescu bolesce greu si pentru vindecarea bolei lui nu este altu remediulu infallibile decatu numai sistemulu federativu. Acést'a bunulu

Monarçeu au vrutu a o inaugura de doue ori in cursulu unui lustru, a trei a ora de va vre va reesi. Ellu d'ise „calle libera spre impacatiune libera poporeloru melle“. Ddieu se-i ajute ca se-si vedea realisata dorinti'a sa paterna, era reactiunarii egeonisti nemti si magiari se grabesca, pana e tempulu, a recunosce drepturile altoru a, pentru ca se fia recunoscute si alle loru . . . „Memento mori!“

Camer'a reprezentatoru Ungariei.

Siedintia de la 13. noemvree, 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia la 10 ore a. m. D'in partea guvernului au fostu de facia ministri: Tóth, Pauler, Tisza, Bittó si Slávy.

Se verifica procesulu verbale alu siedintiei trecute. Presiedintele comunica, ca a primitu una epistola de la ministrulu de interne, prin carea se aduce la cunoscinti'a camerei, ca sambet'a venitoria (18. c.), diu'a onomastica a Mejestatii Sale imperatesei, la 10 ore a. m., se va tiené unu servitiu d'iescu in beserie'a catedrala d'in Bud'a, la care se invita si deputatii. — Presiedintele este invitatu a esprime Mejestatii Sale sentiementele de loialitate si supunere ale camerei. — Mai departe presiedintele comunica, ca procesulu criminalu intentatu contra deputatulu Benjaminu Guthy s'a sistatu, si, in fine, ca deputatulu Gustavu Lang, alesu in cerculu Bistritiei, in Transilvania, si-a depusu mandatulu. — Se va ordonà alegere noua in cerculu respectivu.

Stefanu Pavlovics rosieste unu interpelatiune ale sale facute inca in sesiunea trecuta, si la cari n'a primitu neci unu respunsu. Interpelatiunile se reducu la actele diplomatice in privintia afaceriloru orientali, la facerea ratiociniulu d'in partea baronulu Levinu Rauch, si la persecutiunea d'in Zagrabia a cetatienulu francesu Victoru Jean. Interpelatiunile se voru comunicà, in scrisu, ministriloru concerninti.

Raportorele comisiunii verificatorie, Paulu Ordody, relateza, ca comisiunea d'in cestiune a verificatu alegerea deputatulu Stefanu Bardossy, rezervandu-se terminulu legalu de 30 zile, pentru presintarea protesteloru ce s'aru face contra alegerii lui. Se imparte in sectiunea VIII.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea d'illei si procede la alegerea mai multoru membri in diferite comisiuni ale camerei. Resultatulu alegerii se va publicà in siedintia prosima.

Presiedintele comunica apoi, ca ieri, in 12. l. c., a fostu recercatu d'in partea guvernului, ca se conchiame camer'a la una siedintia secreta, deci cu consentimentulu camerei inchiata siedintia publica pre cate-va mominte. In siedintia secreta ministrulu Szlavý y incunoscintieza camer'a despre intervenirea crisei ministeriale, invitandu-o totu una-data ca se-si suspinda siedintiele pana dupa resolvarea acestei crise.

Dupa una pauza de 10 minute, catu a duratu siedintia secreta, presiedintele redeschide siedintia publica, si ministrulu Slávy repetesce impartesirea si propunerea d'in siedintia secreta, si asié siedintiele se suspindu pana la resolvarea definitiva a crisei ministeriale.

Siedintia se inchiata la 11¹/₂ ore a. m.

Una scena scandalosa la alegerile noului comitetu districtualu alu Fagarasiului.

Venet'a-inferiore, 10 nov. 1871.

Eri, in 9 l. c., s'au inceputu si terminatu alegerile noului comitetu districtualu. Alegerile au decursu — cu unica exceptiune — in ordine buna. Una scena scandalosa s'a intemplatu cu acesta ocaziune, carea merita a fi cunoscuta si preste otarele acestui districtu. Urditoriulu acestei scene si primulu ei actoru, a fostu vestitulu Benedek Gyula, dupa cum se numesce elu pre sine „intimulu copilu alu lui Andrassí.“

In amagitori'a credentia, ca tempulu si omenii nu se schimba, mintiun'a nu se deslarva, ci remane pururea nepedepsita, ca vinarsulu este singurulu factoru constitutiunalu, carui-a Benedek are de a-i multumi asta-di pusetiunea sa de ablegatu,

alesu de proletariatul boeronale d'in cerculu superioru alu Fagarasiului; a venitu d'in Pest'a a-nume numai pentru a-si esoperá alegerea de membru in comitetulu districtualu.

De base a operatiuniloru sale si-a alesu comunele Venet'a-inferiore si Gridulu, in cari — cu ocaziunea alegerii de ablegatu — factorulu constitutionalu, adeca vinarsulu, a jocat una sola atátu de favorabile pentru elu.

Dar' ce se védi? Tempulu si omenii s'au schimbatu, mintiuu'a s'a deslarvatu, si Benedek Gyula s'a vedintu reu pacalitu.

Cu 8 d'ile inainte de alegere, Benedek cu duoi argati ai sei au inceput a ospetá pre alegutorii boeri d'in comunele Venet'a-infer., Gridu si Coman'a-inferiore, a-i capacitá prin cele mai marsiava mintiuni, cá „numai domnii de romanu sunt vin'a, cá pana acum nu am potutu se implinescu tóte câte am fagaduitu, etc. etc.“

Credindu cá vinarsulu, mai alesu in asié mare mesura, va fi avutu efectulu intentionatu, si cá boerulu romanu, pentru una beutura asié de buna si dulce, siguru si-va vinde natiunalitatea, in 8 l. c. a pasitú de candidatu alu sateloru numite. Inca la prim'a incercare a trebuitu se i rosiesca fati'a, daca ar' fi fostu posibilu asié ce-va, cá-ci in Coman'a-inferiore, unde venise cu mare pompa, boerii se adunara si luandu-lu la intrebári nu prè placute, au voitu a-lu prinde si cá pre unu agitatoriu si mintiuosu l'au escortatu afara d'in comuna.

Pentru unu omu cu cátu de pucinu sentimentu de onore acést'a erá de ajunsu pentru a se retrage, de-si cu rusine, de pre unu terenu atátu de nedemnu si rusinatoriu.

Benedek inse n'a voitu a crede ochiloru, cá in asié tempu scurtu s'a potutu intemplá asié mari schimbári in tempu si omeni. Deci elu si-a continuatu machinatiunea si in 9 l. c. in Venet'a-inferiore, unde erau adunati alegutorii d'in mai multe comunitáti. Dar' vedindu elu, cá totu-si nu e gluma, cá omenii si tempulu s'au schimbatu, si-a luat refugiu la conturbarea linisicei cu scopu de a terorísá pre alegutori, avendu langa sine 19 alegutori morti de beti, omeni, cari nu posedu nice una avere si nu platescu nice unu cruceriu contributiune, — cu unu cuventu, omenii cei mai depravati, — cu acesti-a a inceputu batai'a; planulu a fostu bine planuitu, dar' reu s'a sfetit, cá-ci gendarmeri'a, indata a fostu pre locu si asié liniscea nu s'a potutu conturbá; inse pana veni gendarmeri'a incercandu elu cu argatii sei a face atacuri, unii d'entre alegutorii pacinici se repedfra la argati si pre unulu, unu unguuru, care n'are nice una posesiune in districtu, si care inca erá candidatu, lu prinsera si batandu-lu l'au trasu de-a-lungulu stradei prin noroiu; Benedek, intieptu destulu, pentru a nu ajunge si elu in acést'a stare nu prè de invidiatu, o luá la sanetos'a si asié prin fug'a rusinosa, dar' sanetos'a, scapá acum odata; acum odata, cá-ci pre viitoriu omenii voiescu a-lu luá de scurtu pentru promisiuniile facute si neimplenite.

Dupa terminarea acestui „Intermediu“, alegerea s'a afeptuitu in buna ordine, alegundu-se barbati de caracteru ce merita increderea alegutoriloru.

Dupa tote acestea fia-care se intreba, ore Benedek de unde are banii ce i predeza cu atát'a usiurintia? Sè fia ore adeveratu, cá Andrassí e in relatiune de intimitate cu elu? Se pote cá acést'a intimitate se fia atátu de pecuniaria?

Éta ce pote se face fruntasiulu inteligintiei ungueresci de aici.

V—g.

Cestiunea cátiloru ferate Stronsbergiane.

Comunicámu mai la vale urmatoriulu estrasu d'in diuariulu „Romanulu“, privitoriu la stadiulu in care a trecutú cestiunea cátiloru ferate romane.

Camera desbata in secretu cestiunea cea mai ardinte, care intereséza atátu de multu pre Romani, si d'in punctulu de vedere economicu si d'in punctulu de vedere politicu, si a nume cestiunea cátiloru ferate.

Numeru testulu a doue articole lu poturamu dobendí, si ni este de ajunsu pentru a probá si a afirmá, cu cea mai deplina sigurantia, cá concessiunea Bleichschöder nu este de cátu unu nedemnu marafetu, inventatu de Bismarck, in complicitate cu reprezentantii sei d'in Romani'a, pentru a se pote primí de indata cá bune si terminate tote liniile Romanu-Pitesci, si se remana apoi intreg'a detoria a coticariloru principi prusiani a supra Romaniiei, adeca se platimu lucrári de celu multu 80 de milioane cu 250 de milioane, séu si mai multu, cá-ci nu se scie inca bine câte obligatiuni au emisu coticarii prusiani.

D'in fericire acestu nerusinatú marafetu, este atátu de veditu, in cátu va fi preste potintia se dobendí complicita-

tea poterii legislative si a se severst. astu-felu celu ma; colosale jafu a supr'a Romaniiei.

Perfidulu art. 3 alu conventiunii Bleichschöder, articulu facutu de buna séma de vr'unu advocatu alu lui Stronsberg, suna astu-felu:

„Societatea actionariloru intra d'in momentul constitutiunii sale in tote detoriile si drepturile fostiloru concesionari, precum si in proprietatea totoruru linieloru de drumu de feru severstite, a totoruru cladiriloru, a intregului materiale rulante si a totoruru materialeloru, cari se gasescu asta-di pre linie afara de casurile espresu stipulate aci, si iè a supra-i d'in diu'a ratificárii acestei conventiunii esplotarea linieloru urmatore:

- Romanu-Galati.
- Bucuresci-Pitesci.
- Tecuciu-Berladu.
- Junctiunea intre cele doue gare de la Bucuresci.

„Societatea se obliga a terminá constructiunea acestoru linie in termenul de treilune, socotitu de la diu'a ratificárii.“

Acestu articulu ce ni se comunica in copia fara cele ce lu precedu si urméza, pare menitu a pune pre nesce presupusi detentori de obligatiuni in tote drepturile si indetoriile concesionariloru; inse printre aceste drepturi, vedemu la alineatul d) „junctiunea intre cele doue gare de la Bucuresci.“

Tóta lumea scie cá in actulu primitivu de concessiune nu erá vorb'a de acést'a linia.

Éca dar' unu nou dreptu acordatu concesionariloru prusiani, una noua linia in conditiunile cele mai avantagióse de constructiune si care se va platí cu câte 270,000 lei chilometrulu, si acést'a cu calcarea legii votata de Camera, care dice in modu precisu: „substituirea concesionariloru prin detentorii de obligatiuni, constituiti in societate de actionari,“ ce'a ce esclude ori-ce altu dreptu de cátu cele prevediute in actulu de concessiune, impunendu detentoriloru de obligatiuni tóte indetoriile actului de concessiune, si strictu vorbindu, chiaru cele relative la termenele in cari diferitele linie trebuie se fia terminate.

Dar' nu aci este cestiunea cea mai importante, si relevaramu acestu punctu numai pentru cá se se veda, una data mai multu, de ce spiritulu si cu ce intentioni lucréza poterea executiva.

Cestiunea principale este aci:

Articulu 3 are menirea reale si principale de a face se se constata prin chiaru votulu Camerei, cá batu-jocur'a de linie construite pana acum de compani'a coticariloru prusiani sunt severstite; si se scie, cá dupa art. 15 d'in actulu de concessiune, d'in momentul ce Statulu romanu primesce una linia cá severstita, se indetoreza a servi dobend'a 7 si jumetate la suta, pentru capitalulu ingagiatu, socotitu câte 270 mii de lei chilometrulu.

Aci e chiai'a cestiunii: primirea linieloru Romanu-Pitesci cá severstite, prin urmare, luarea asup'a Romaniiei a intregi si enormei detorie a coticariloru prusiani.

Sè mai constatámu, cá articulu 3 otarese si termenulu de treilune de la dat'a ratificárii conventiunii, pentru terminarea intregi linie Romanu-Pitesci, conditiune materialmente imposibile.

Una data acestea constatate, despre art. 3, se trecemu la art. 5, care éra-si ni fú comunicatu cu totul isolatu:

„Art. 5. Guvernulu se obliga a platí cuponele de la 1. ianuariu 1872., cari sunt fiesate la sum'a de 6.550,895 si primescu liniilele sus mentionate cá fiindu proprie pentru esplotare.“

Sè facemu socotel'a:

Sè dicemu, cá acést'a conventiune ar' poté fi primita de Camera; se dicemu cá guvernulu ar' reusí prin nedemna sa procedere a sedintieloru secrete se incurce séu se ademencesca maiortatea deputafloru; se mai dicemu se va dorere, cá culpabil'a nepasare a deputafloru opozitiunii se va mai prelungi, si pre candu fia-care si-cauta de interesele sale particulare, maiortatea colegiloru loru venitii in Bucuresci, va dá sanctiunea legiutoria vendiárii totoruru intereseloru tieriei, se ne punemu deci in casulu candu conventiunea ar' fi votata, si se vedemu unde ne aflámu.

Nu se pote admite, cá conventiunea pote fi votata, sanctiunata si promulgata mai inainte de 10. noevre; asié dar' dat'a la care tote liniile citate trebuie se fia terminate, este 10. februarie, si daca existe in conventiune una clausula, dupa care nu se numera stagiunea morta pentru lucrári de cátiloru ferate, atunci liniile nu voru fi terminate de cátu la 10. iuniu.

Mai inainte inse de-a se terminá liniile citate, mai inainte chiaru de a se incepe lucrári d'in caus'a iernei, ce se intempla:

„Guvernulu se obliga a platí cupónele „de la 1. Ianuariu, 1872, si primescu liniilele sus-mentionate, (adeca pana si lini'a d'entre garele de la Bucuresci) cá fiindu proprie pentru esplotare.“

Cu alte cuvinte, prin conventiunea de facia Statulu romanu se obliga cá la 1. Ianuariu, 1872, — candu nu vomu avé, in ce'a ce privescu cátiloru ferate, nimicu mai multu de cátu acum, ba si mai putienu, cá-ci pana atunci se va mai stricá ce'a ce este, — Statulu romanu, dicemu, se obliga a recunosce si luá asup'a Romaniiei intrég'a de-

toria de 245,160,000 lei a concesionariloru, pentru lucrári de celu multu 80 de milioane.

Cadá-voru ore reprezentantii natiunii in a treia si vedita cursa, candu au sciutu se se feréscu atátu de bine de cele doue d'antáiu?

D-lui de Bismarck si principiloru prusiani nu li ajungá acum 245 de milioane; supararea ce li-a causatu votulu Camerei trebuie platita scumpu, forte scumpu.

Éca dar' ce se alcatuiescu:

D. Bleichschöder vine aci in numele unoru detentori de obligatiuni ce represinta 150 de milioane, mare parte principi, daci prusiani, si chiaru membri d'in glorios'a familia de Hohenzollern, si cere:

I. Recunoscerea d'in partea Romaniiei, cu inceperu de la 1. Ianuariu, a intregi sume 245,160,000, pentru lucrári, cari facu celu multu 80 de milioane;

II. Conversiunea dobendei acestui capitalu la 5 la suta: adeca concordatu, falimentu;

III. Facultatea pentru societatea de actionari de a emite una noua seria de obligatiuni ale caroru dobende voru fi servite d'in cele 2 la suta, lasate prin conversiunea dobendei de la 7 la 5 la suta; adeca urcarea capitalulu de 245 de milioane la 340 de milioane, ce'a ce ar' face cá pretulu chilometricu se fia de 374,700 in locu de 270,000 lei, care pareá degiá atátu de onerosu.

Éca socotel'a lamurita; dar' n'amu sfirsitu:

Noi ne invoimu cu nesce detentori de obligatiuni ce represinta unu capitalu de 150 de milioane. Inchiaimú conventiune, recunoscemu si luámu a supra-ne intrég'a detoria de 245 milioane, ne declarámu faliti, facemu concordatu si conversiune, se emitu noue obligatiuni, ale caroru dobende voru fi servite totu d'in banii nostri.

Dupa ce tote aceste sunt facute, — admittendu cá ar' fi in Romani'a una Camera, care ademenita in secretu ar' fi capabile de a le face — dupa ce tota e severstita, éca vinu detentorii de obligatiuni pentru cele 100 milioane, ne-represintate pana acum si ni dicu:

— Ati recunoscutu detori'a concesionariloru de a vostra, ati voitu se ni rapiti una parte d'in capitalulu nostru fara consentimentulu nostru; nimene nu vi pote recunosce acestu dreptu; asié dar' fiindu cá ati recunoscutu detori'a, en faceti bine de platiti 7 si jum. la suta, cum stá scrisu pre politia ce posedemu.

In ce situatiune ne aflámu atunci?

Cu rusinea conversiunii pre de-una parte, si cu perspectiv'a de a platí totu 7 si jumetate la suta pre de alta; fara cá ferate si cu una detoria imensa de 340 de milioane in spinare, pentru care parte vomu platí 5 la suta dobenda, si pentru 10 milioane ni se va cere si vomu fi condamnatu a platí 7 si jumetate la suta.

In totu casulu complicare teribile, procesu, ruina totale prin recunoscerea colosalei detorie a coticariloru prusiani, trecutú si viitori.

D'in midioeculu Campiei, in nov. 1871.

Dle Redactoru! Ièu pen'a la mana spre a viscrie ce-va si d'in acesta parte a Transilvaniei, — unde bistulu muritoriu petrece una vietia pacinica si linisita in giurulu economiei sale. Poporulu si aicea, cá in totu loculu, si-porta economi'a sa cu diligintia, cá se se pota sustiené — apoi candu are ce mané are totulu. (Nu numai cu pane traiescu omulu, díce S. script. Red.)

Intelegintia, parte magiarisata, parte in agonia de a se magiarisá, inca asemenea... cu exceptiune totu-si cá nu asié linisiciti, fiindu-cá indata ce se abatu dela urm'a magiara, se temu se nu fia intempinati cu indatinatulu... nu ti-ai tienutu parol'a — nu esci omu de parola. Si apoi asta apostrofare de la unu domnu magiaru, de la care se ascepta, se speredia multu — are greutatea sa.

De scole, de natiunalitate, de dreptu si dreptate nu prea multu e vorba pre aicea, — tote sunt concediute d'iloru magiari, séu magiarioni.

Singurú preutii se mai incerca a face ce-va, cá unii cari totu-de-un'a au fostu radiemulu poporului, inse si acesti-a mai multu numai in parte, de unde si rezultatulu lorú cá particulari de multe ori e aproape de nulitate. Éca nu esemplu: Dlu vice-protopopu alu Catinei, Ioanu Moldovanu, cunoscundu insemnetatea misiunii sale, cu unu zelú innascutu voindu a ajutorá caus'a scolara si besericesca, si prin ea caus'a nationala — s'a incercatu inca in anii precedenti, cá tote Comunele d'in tractulu Catinei se-si doneza imprumutulu nationalu de statu pre sem'a scoleloru si a besericei, d'in alu carui-a interesuriu se se pota sustiené mai cu inlesnire docentele si a se procurá celea necesarie pentru scola. Inse totu-de-un'a s'au aflatu contr'a-luptatori, cari voiau a-lu in pedecá de la acestu scopu santu si marretiu. — Dara cu tote acestea, cu ajutoriulu blandulu poporu, care stá strinsu alipitu de parintele seu sufletescu, i-a succesu, si in celea mai multe comune sectionandu-se imprumutulu nationalu romanu de cátra celu magiaru, interesuriulu acelui-a l'au si folositu Comunele, dupa placulu lorú, pana in tempurile celea mai de aproape.

Candu acum obligatiunile fiindu tramise la ministeriu pentru transcriere in folosulu scolei, se díce cá s'ar' fi statutu si s'ar' fi inscripu éra-si pre numele comuneloru. Iesu-mi am audítu pre renumitulu magiaronu Romanczay Ilek, sub-judele Cercului, Palatcei dicundu cá in daru

ne încercăm a donă împrumutul pre sem'a scoleloru, că-aceea totu-si nu va fi nece una-data, — fiindu-că astu-feliu este inteniunea Ministeriului.

Nu știu încât e adevărata acăsta asertiune a Dlu sub-jude, ăr' dacă totu-si e asiè apoi cum ni vomu esplică justiti'a magiara, care de-o parte ni promite ajutorirea scoleloru, ăr' de alta parte inteniunea a ni impede-că ori-ce venite necesarie pentru dinsele. — Df'cu, nu știu, inse aceea totu-si o știu, că Dlu Romanczay mai adese-ori s'a preamblatu prin comunele cari au facutu numit'a donatiune, îndemnandu si amenintiandu poporul că sè se subtraga dela subscrierea facuta in folosulu scoleloru, si aceea sè remana ăr' pentru comune. — Se pote că a avutu mandatu mai înaltu ? !

De almintrelea a face istoricul acestui omu scapatatu in caracteru si lipsitu de totu sentiulu de umanitate, si a-i descoperi faptele-i scandalose, ăr' fi unu lucru nu de pu-cinu interesu pentru publicitate, inse colonele unui diariu sunt cu multu mai anguste decâtu a le poté cuprinde tote pre rondu. — Dar totu-si cu permisiunea O. Redactiuni me voiu încercă a aduce unele trasare d'in viet'a acestui omu, că sè ne potemu orientă.

Romanczay Elek este fiulu a doue natiuni — magiara si romana, vreu sè df'cu : nascutu d'in nationalitati diverse, si astu-feliu că fiu misticu — că passere de nopte si de df, că liliacu — totu-de-un'a s'a știutu acomodă dupa cum i dictă tempulu si impregiurările ; si astu-feliu ia 1863—4 fiindu-si cursulu militariu in armat'a austriaca, unde funcționă că tunariu, se alipi că scrietoriu langa judele cercualu de pre atunci, Popu Vasilie de la Juriu, unde petrecu mai multu tempu, firesce că romanu, inse mai tardiu, observandu că scrietoriulu seu nu i face prea multa onore, lu delatură.

La urma abrogandu-se legile d'in 1863 si, prin urmare, recadiendu si Romanii in starea politica de mai nainte, se alatură langa Comis Lajos dela Calianu, judele cercului Palatcei, si se imbiă de scrietoriu — firesce că magiaru — si că unulu carele e versatu in ducerea oficiulu de jude.

Dlu Comis Lajos, că omu comod cum sunt toti Domnii magiari de rangulu si puseiunea D-sale, pre langa aceea omu defectuosu — fiindu-că natur'a lu lipsi de unulu d'ntre organele celea mai de capetenia, de organulu acusticu, — numai decâtu lu si primi, si de atunci până in prezentu R. . . . că fostu militariu, știindu-si acomodă mustetiele dupa gustulu magiaru, si profitandu de slăbitionile Dlu Comis, si duce oficiulu seu, dar' nu că scrietoriu sèu jude, ci că unu reginte in cerculu seu, dubindu si tiranisandu pre bietulu poporu in modulu celu mai barbaru, — fiindu-că Dlu Comis nu multa i pasă de acestu oficiu, ci mai multu lu țienea că unu titlu de onore.

D. Comis mai multu si-petrece tempulu siediendu in cas'a de gala si fumandu, decâtu sè-si sfarime capulu cu afacerile cercu lui si candu Romanczay i se presinta cu ore-si cari acte, numai decâtu lu dimite, facundu cu capulu semnu de aprobare, dandu sè pricepa, că se invoiesce, intocma că Joe d'in Olimpu candu i se presintă Ceres cu vre un'a d'ntre dieit'e, — fiindu că dumnealui intielege ceea ce vrè sè df'ca. — Si astu-feliu R. le face tote dupa arbitriulu lui, fără de ce-va conceptu de dreptu si dreptate.

Si că sè me esplicu. . . . intrebū :

a) Are D. Comis cunoscintia, cum-că in ver'a anului 1870 D. sub-jude, mergundu in comun'a Tiagsioru si voindu a pedepsi cu bote pre unu teneru bolnavitosu, pre care si medicii l'ar' dechiară de necapabilu a suportă pedepsa trupesca, unu proprietariu de acolo, cu numele Samuilu Moldovanu, facundu atentu pre D. sub-jude despre slăbitionea tenerulu, D. sub-jude, sub cuventu : asiè dara tu esti harnicu, punendu-lu josu, numai decâtu i-a trasu vr'o 12 bote, si dupa aceea legandu-lu in feru si portandu-lu prin cercu de batu-jocur'a totururu-a, l'a dusu la Calianu la arestu, unde, dupa ce a mai petrecutu vr'o câte-va d'ile, perdiendu-si lucrulu, a mai trebuitu sè mai solvesca inca vr'o 15 fl. că apese de arestu, — firesce pentru că a lucratu că d'f'leriu in curtea Dlu Comis ?

b) Are D. Comis cunoscintia, că in 9. iuliu a. c., candu s'a poffitu de la comun'a Tiagsioru obligatiunile împrumutulu de Statu, pentru că sè se tramita la Ministeriu spre schimbare in altele, s'a poffitu că sè le duca fetulu, si fiindu-că fetulu tocm'a morise inca înainte de aceea cu 5 septemani (dupa cum despre acăst'a s'a facutu aretare d'in partea oficiulu parochiale, la care inca neci până in diu'a de asta-di nu i-ati respunsu) nu s'a potutu presentă, si, prin urmare, acei-a dela cari le-ati cerutu, trebuira sè le tramita prin unu altulu, inse cu tote acestea in diu'a urmatoarea a sositu d'in partea Dvoștra unu esmisu, in forma de esecutoru pre remasftiele fostulu fetu, cu plenipotentia de a esequă câte 1 fl. la df, până se voru tramite obligatiunile, de-sf ei nu au portatu vina la acăst'a, ci Dvoștra, cari ati incurcatu lucrulu, poffindu-le pre calea oficiulu comunalu, de-sf scieati bine, că acelea sunt in manile oficiulu beresicescu că donatiune pentru scola, inse cu tote acestea esecutorulu au sositu pre biet'a remasftia, carea l'a țienutu, nutritu si platitu ? —

c) Are D. Comis cunoscintia, că in 22. Sept. a. c., mergundu D. sub-jude in comun'a Tiagsioru, spre a luă

circiociuniulu comunei si a schimbă judele, a denumitu de jude comunalu pre unu militariu magiaru, calcandu dreptulu de alegere alu poporulu sub simplulu cuventu, că in tota comun'a nu s'ar' afă unu singuru romanu, carele sè fia in stare sè duca oficiulu de jude ? Dacă asiè, pentru ce nu a alergatu D. Romanczay in comunele vecine, precum s'a facutu la Manasturu — si atunci pote ăr' fi capetatu, numai sè fi fostu de nationalitate romana. ? !

d) Are D. Comis cunoscintia, că cu ocașiunea facerii drumulu la dealulu Mociulu, in anulu presente, mai in tote comunele s'au tramisu câte 2—3 esecutori, cari au statu in comune câte 2—3 septemani, dubindu de pre bietulu poporu, pre langa mancare, pentru fiesce-care câte 1 fl. v. a. pre df, si apoi dupa ce se intorcu la Calianu se platescu dupa arbitriu — ce se face cu celea lalte sume ? ! —

e) Are D. Comis cunoscintia, că in ver'a trecute unu esmisu alu DSale cu putere de esecutoru, mergundu in ore-si care cauza in Gadalinu, si siediendu acolo 16 d'ile, a trasu de pre comuna totu câte 1 fl. v. a. la df, sum'a 16 fl. v. a., si intorcundu-se la D. Romanczay si relatiundu că si-a implinitu misiunea, s'a platitu numai cu 4 fl. v. a., ăr' cea lalta suma o a subtrasu D. sub-jude, sub cuventu că o sè se inlocheze in lad'a comunala ? Intrebū : in care lad'a s'au inlocatu ? in a Gadalinulu, in a lui Romanczay sèu poté chiaru in a Dlu Comis ?

Dle Redactoru ! Candu am prinsu pēn'a la mana si m'am încercatu a aretă publicitati aceste abusuri comise in adinsu de renumitulu erou magiarou R., neci de cătu nu am voitu a-i detrage ce-va d'in meritulu seu ce lu are facia cu natiunea magiara, alu carei-a servitoriu creditosu este — neci nu am intentionatu a contribui ce-va la ruinarea d'insulu, pentru că am știutu prea bine d'in capulu loculu, că D. R. este o fiintia, care de-si nu patru-pedata, totu-si ori cum lu vei trantă, pica in picioare. Pentru că noi că nisce omeni simpli, că fiii unei natiuni neculte, nu suntemu in stare a judecă lucrulu asiè cum se cuvine, si ceea ce nōe ni-se paru erori, defecte, inaintea nobilei natiuni magiare trecu de fapte maritorie.

Esemplu ni pote fi intimplarea cu Palatcenii, pre cari Dlu R. i-a batutu, batu-jocoritu, ba i-a dusu până si la gârlieulu temnitiei d'in cauza că s'au scapatu de au jocatu si d'nsii la o df insemnata, pentru care fapta D. Romanczay a fostu si destituitu d'in oficiu pre cătu-va tempu. Inse dupa ce s'au convinsu Dni de la putere, că dien nu este bine a mai saltă si romanulu, pentru că si asiè are destule nacasuri, — griگیեսca de acelea l'at repusu era-si in oficiu, si inca cum ? cu onore.

Asi mai avé inca ce-va de vorbitu, inse de-o-camdata m'a si grabi a fini, că sè nu fiu prea lungu in vorbe. — Intrebū totu-si pre Domnii prenti de la Jucuri, că cum au reesftu cu procesulu ?

Este cunoscutu onor. publicu cetitoriu, că prentii dela Jucuri in anii trecuti au fostu transportati prin D. Romanczay la Clusiu cu gendarmii, d'in cauza că nu au voitu aparteicipă la alegeri.

Credū că dnii prenti de la Jucuri inca neci până astadi nu știu că cine au fostu caus'a arestării loru. —

Cugetati, domniloru, că dora Romanczay ? o — nu ! reu ve insielati. Romanczay nu a fostu decâtu, dupa cum am dtsu, unu servu creditosu, una mastna fidelă in manile altoru-a. — Si sè me esplicu. Dupa-ce Romanczay — firesce pote — la provocarea altoru-a a facutu aretare comitelui, cum-că in cătu pote d'nsulu observă d'in portarea unoru inteliginti si popi romani, Romanii se voru retiené de la alegeri, ceea ce nu ar' consună cu inteniunea soiulu magiaru.

Comitele numai decâtu i-a tramisu presidialiter mandatu, că sè aresteze pre toti corifeii Romaniloru si sè-i escorteze la Clusiu cu gendarmii, si asiè a caditu sortea pre doi prenti ai Jucuriloru.

Acum intrebū pre dnii prenti : Cu cine au avutu de a face in procesulu loru ? cu Romanczay ? sèu cu comitele ? A-buna sem'a cu comitele. Si, de-sf Romanczay a luat tota culp'a pre sine, acăst'a a fostu numai o magulire a d'nsulu facia cu comitele. Si apoi se scie, că acolo unde e judecatoriulu de judecatu sentinti'a vine țreisiu — de unde conchidu, că acăsta sorte o se fiavutu si procesulu dumnea-loru.

D'in acestea potemu cunosce, cătu este de justu magiarulu, si cum voiesce elu binele celoru-a-lalte natiuni. In daru vorbim de fratietate, egalitate si dreptate — magiarulu inteniunea altu-ce : subjugare, a suprire, maltratare.

Andonila.

VARIETATI.

* (Diderot), creatoriulu enciclopediei, aveă una fantasia asiè de irritable, încātu cu greu i s'ar poté afă parechia. Candu vorbiă despre vre-unu opu de arte sèu despre vre-o carte, adese-a si-uită cu totulu de objectu si fantasia lui vina produceă apoi lucruri, cari existau numai in imaginatiunile sale. Odata elu vorbiă cu unu amicu alu seu despre primulu opu alu uniu poetu tineru. Amiculu critică cartea si desaproabă încercarea poetulu, Diderot inse lu aperi, si lu aperi cu asiè mare focu si asiè de irritatu,

incātu amiculu seu se vediu nevoitu a-lu intrerumpe cu cuvintele : „Dar' scumpulu meu Diderot, eu am cetitu acestu opu de mai multe ori si cu deplina atentiune, si acum vedu, că tu vorbesci despre astfelu de lucruri, cari nice-decātu nu se afla intr'insulu. — „Ceea ce df'cu cu nu se afla in carte ?” raspunse Diderot si-si reveni cu incetulu in ori. „Ei, d'apoi acestea aru trebui sè se afle acolo.” — Alta-data fet'a sa lu afă lamentandu si alergundu in susu si in josu prin chili'a sa de lucru. „Ddieulu meu, tata, dar' ce ti s'a intemplatu ?” striga fet'a plina de spaima. „Vei fi dora arestatu ?” „Nu drag'a mea.” „Ti-ai perditu dora averea ?” „Nu drag'a mea.” „Atunci spune-mi pentru Ddieu, ce nenorocire ti s'a intemplatu, pote ti potu ajută.” „Liniscesce-te,” repunse in fine poetulu stergundu-si lacrimile. „Mi-am fostu cugetatu una istoria, care in cursulu seu a devenitu asiè de tragica, încātu nu m'am potutu retiené sè nu lamentezu si sè versu lacrima.”

* (In d'filele abie trecute) primiramu „a doua programa a gimnasiulu publicu superioru romanescu gr. cat. d'in Naseudu, pre anulu scol. 1870/71.” Acăsta programa, redactata de directorulu gimn. Dr. I. M. L. a z a r u, contine, pre langa una „disertatiune despre liberulu arbitriu alu omulu, consideratu atātu in sine, cătu si in relatiune cătra graf'a divina” si afara de scirile scolastice, inca si unu apendice statisticu alu scolei normale principale si de fetitie d'in Naseudu. Numerulu studentiloru gimnasiali la finea anulu scol. 1870/71. a fostu 162 ; ăr' numerulu scolariloru si alu scolaritiloru de la scol'a normale principale si de fetitie a fostu 248. De stipendie d'in diferite fundatiuni se bucurara in acestu anu scol. 4 tineri gimnasisti, ăr' ajutorie banale d'in fondurile scolastice d'in Naseudu capetara in sem. I : 89, in sem. II : 65 fii de granitieri. — La esamenele de maturitate d'in acestu anu s'au insinuat 17 studenti, d'ntre cari 11 se dechiarara de maturi, 3 fure respinsi pre siese luue, 2 pre unu anu, ăr' unulu fiindu greu morbosu n'a potutu fi examinat. In fine avemu inca de insemnatu, că didactulu la acestu gimnasiu este stersu cu totulu.

(Unu principe modestu.) Arci-ducele Massimilianu d'in Austria, fratele Mariei Antoinette, merse in anulu 1775 in visita la curtea d'in Versalia, unde apoi prin porterea sa necioplita compromise si pre sor'a sa si se faci si pre sine de risu. Intre altele elu cercetă gradin'a plantelor, sèu, precum se numia atunci, gradin'a regelui. Dlu Buffon, renumitulu naturalistu si directoru alu gradinei lu primi acolo, lu conduse in susu si in josu si in fine i dede unu esemplariu d'in operele sale. Modestulu principe inse refusă d'a primi donulu si d'ise : „Ba nu, că-ci nu vrèu sè te lipsescu de acestu opu.” Si-pote cine-va inchipuf, că ce risu a produsu acestu respunsu intre parisieni, cu tote că Iosifu II., care caletori mai tardu prin Franci'a sub pseudonimulu conte de Falkenstein, indreptă in cătu-va eroarea fratelui seu mai tineru. Elu adeca inca visită pre Dlu Buffon si lu salută cu cuvintele ; „Vinu sè ièu esemplariulu, pre care l'a uitatu aici fratele meu.”

* (Cetimu in „Curierulu Statelor u Nite.”) Una grozava intimplare avu locu in Indian'a. Sembet'a trecuta, aeronautulu Wilbur aveă sè se inaltie cu balonulu, la Paoli, Orange-county, Indian'a, inso-citu de d. George Knapp, redactorele diariulu „Orange-county-Union.” Candu se pregateau sè se suia in luntre, strenguriloru balonulu li se detera drumulu mai inainte de timpu, si balonulu se inaltia cu mare rapediune, suindu cu d'nsulu pre cei doi omeni aternati cu manele de franghie. D. Knapp se grabi a li dă drumulu si cadiu de la una inaltime că de 30 pitiore, fără a-si causă vr'una mare dorere. D. Wilbur inse, in locu d'a-i imită esemplulu, remase acatiatu de franghie silindu-se in zadaru sè se urce in luntre. Intru unu momentu, nu se mai vedé de cătu unu punctu aproape ne-mai-zaritu de ochii privitoriloru numerosi, cari erau presinti la acăsta inaltiare a balonulu si printre cari s'afă tener'a femeea si mic'a copilă a nenorecutulu aeronaut. Se calculă că balonulu eră celu putienu la una inaltime că de 1000 pitiore, candu d. Wilbur, parasitu de fortie, si-dete drumulu si fi pravalitu pre pamenta cu una iutiela că de verteju. Corpulu i-se vediu rostogolindu-se in spatiu, apoi, isbindu-se de pamentu, earl in susu la patru pitiore de loculu unde cadinse. Capulu nu i mai eră de cătu una massa fără forma si corpulu i-se ciuntise in celu mai ingrozitoru chipu

* (Conformu conspectulu ministriulu de resbelu) contingentulu militariu pentru intrég'a monarcia ostrunguresca s'a satoritu pre anulu 1872 la 95.474 recruti si 9547 rezervisti. D'ntre acesti-a pre Ungari'a si pre tierete unite cu ea cadu : 39.289 recruti si 3929 rezervisti, era pre provinciele austriace : 56.185 recruti si 5618 rezervisti.

(Bibliografia.) Oplu intitulatu „Manualu de geografia pentru tinerimea romana” si anunciatu mai pre largu prin invitatiunea de subscriere, publicata in Nrulu 90 alu „Federat.” a. c., a estu de sub tipariu si se afla de vendiare de-o-cam-data la autorulu, Joanu Silviu Selagianu, professoru de istoria si filozofia gimnasiulu romanu d'in Beiusiu. D'in esemplariulu ce s'a tramisu Redactiunii nostre se vede, că oplu este lucratu preste totu cu cea mai mare grige, acuratetia si

correctitate. Tipariul este frumos, curat și legibil, cu litere garmondu. Alature-a cu acestu manualu se afla și una cartă topografică a regatului Ungariei și tieriele de corona. Pretiulu, împreună cu cartea topografică, 1 fl. v. a.

(DD. a b o n a t i l a o p u l u : „N u m a P o m p i l i u “), tradusu de Michailu V e l c e a n n, parocu gr. or. și emeritu professoru de teologia, sunt incunoscutiati, că până acum'a sunt degiã 8 cole tiparite d'in acestu opu, 6r' cele-lalte patru cole se voru tipari cãtu de curundu, Domnii cari prenumera 1—2 esemplarie voru primi opulu tiparitu prin recepere postale (Postnachnahme), 6r' acei domni, cari prenumera preste 10 esemplarie, sunt roguti a tramite pretiulu prin asemnatiune postale la Diu traducatoriu in Dognacska (Banatu). — DD. protopopi și alti zelosi amici ai literaturii romane sunt rogati a tramite cãtu mai ingraba numerulu abonantiloru.

Sciri electrice.

P e t r u p o l e , 15. noemv. Se vorbesce cã principele Serbiei, Milanu, ar' luã de socia pre so-r'a regelui d'in Greci'a. Acest'a se d'ice a fi caus'a caletotei sale la Crimea.

B e r o l i n u , 15. noemv. „Prov.-Corresp.“ dechiara in unu articlu despre repasirea lui Beust, cã reportele externe ale Austriei nu voru fi atinse de schimbarea intrevenita, și a numitu se crede, cã relatiunile amicabile între monarc'a ostrunguresca și imperiulu germanu, cari numai de curundu fure confirmate de nou, nu voru suferi neci una restrictiune prin evenimentele presinte, spre ce offere garantia și personalitatea noului ministru de externe Andrassy, de-ora ce acestu-a a documentatu atãtu prin atitudinea sa observata facia de evenimentele d'in anulu trecut, cãtu și prin participarea sa la consultãrile diplomatice mai noue, cã elu nu e mai putienu convinsu de cãtu Beust despre necesitatea reporteloru amicabile între Ostrunguri'a și Germani'a, și tote scirile d'in Ostrunguri'a confirma acest'a explicatiune a evenimenteloru d'in urma.

V i e n ' a , 16. noemv. Andrassy aprimitu ministeriulu esterneloru, in se locuiesce și acuma in edificiulu ministeriulu ungurescu. Perspectivele despre publicarea cãtu mai neamenata a ministeriulu Kellersperg sunt bune; se confirma d'in tote partile, cã Andrassy a induplecatu pre Kellersperg s'e-si modifice programulu in privint'a Galiciei.

P r a g ' a , 16. noemv. Locutenenti'a de aici primi ieri ordinulu a face pregatiri pentru alegerile directe in Reichsrath.

V i e n ' a , 16. noemv. „Press'a“ comunica in editiunea ei de sera, cã Kellersperg se pote privi degiã de ministru-presiedinte. — Scirile despre formarea cabinetulu Kellersperg sunt forte contradicutorie. Dupa „Nou'a Pressa libera“ niisiunea lui Kellersperg n'a succesu, de-ora-ce nu s'a potutu esoperã neci una contielegere între elu și c. Andrassy.

V i e n ' a , 16. noemv. Ne-succediendu formarea cabinetulu, Kellersperg plecã asta-di la Gratz.

P r a g ' a , 16. noemv. Una publicatiune afisiata ordona a se incepe fãra amênare alegerile directe pentru Reichsrath.

B u c u r e s c i , 16. noemv. Impacatiunea între bulgari și patriarcu e aproape inchiaia. Patriarculu primesce de la bulgari anumite contributiuni, prin cari i se recunosc suveranitatea sa spiretualã. — Consululu generalu Radovitz a plecatu la Constantinopole, pentru cã s'e primesca conducerea consulatulu nemtiescu. Eparchulu resiede in Bulgari'a.

Affaceri comerciali. Tergulu de St. Leopoldu, in Pest'a, in noemvre 1871.

Insemnateea terguriloru periodice d'in Pest'a scade d'in annu in annu sise reduce la unu minimu. Caus'a scapetãrii, — a fara de celle generale, — asta data au fostu abnormea situatiune commerciale produsã prin crisea (lips'a) de bani devenita de unu timpu incoce, perennale in Ungari'a, in urmarea presiunei ce se face d'in Vien'a. Ungari'a in privint'a politicã, dar' mai vertosu in cea comercialã depinde de la vointi'a, ba asiã dicundã, de la bunu placulu Vienne-

siloru. Caus'a acestei dependintie comerciale este, cã Ungari'a n'are unu institutu potintã de creditu, era celle menunte, tote cãte sunt, se adapa d'in isvorele bancei austriace de Vienna carea, atunci candu vre, produce seceta si incurcatura financiaria la tote aceste institute mice d'in Ungari'a. Asiã in toti anii, asiã si estu annu de la inceputulu tomnei. Multi credeau cã acestu fenomenu, reaparendu mai totu-d'a-un'a pre tempulu recoltei, resulta d'in impregiurarea, cã speculantii, vrendu a cumperã bucate, de una parte scotu banii depusi la osebite institute, 6ra de alta prate nu i dau, prin urmare nu intra bani in cassele instituteloru de creditu, si prin acest'a se produce lips'a de bani. Dar' caus'a nu este acest'a si nu ar potẽ fi decãtu secundaria si se insotiesce numai cellei principali, immarindu incurcatur'a. — S'a d'isu si se d'ice „sẽ ajute ministeriulu ung.“ Forte bine, dar' acestu-a nu pote supleni lips'a unei bance, nu pote ajutã decãtu momentanu si candu ajuta inca, institutele de creditu n'au neci unu folosu, ci numai paguba, s'eu daca ele sciu inlaturã pagub'a, ace'a cade apoi in sarcin'a parteculariloru siliti a plati procento mari. S'a facutu interpellatiuni in camera inca lui Lonyay, mai apoi si lui Kerkapoli, ca s'e ajute, si d'insii la ocaziune au si ajutatu, asiã se d'ice, asiã este d'icemu si noi, dar' 6ca ce c'icu directorii osebiteloru institute de creditu „Ddieu s'e ne ferescade succursulu ministeriloru ung. de financia. Acesti-a, d'icu ei, facu speculatiuni“. Ni dau adeca napoleoni, socotinduni-i cu cãte 9 fl. 80. cr. si noi nepotendu-i dã decãtu numai cu 9 fl. 40 cr., perdemu 40 cr. la fia care napoleonu, 6ra ca s'e ne despagubimu suntemu siliti a urcã procentele si a scote pagub'a nostra de la parteculari. Assemene ajutoriu, d'in care folosulu este allu ministruului, 6ra pagub'a a nostra a publiculu, nu mai vremu. Lonyay dedese o data si Kerkapoli alta data, unu inprumutu, ca ajutoriu, de cãte 3 milioane fl., deci prin operatiunea de mai susu, in amendou casurile respectivii ministri pusera in pung'a loru cãte 120 de mii fl. cascigu curatu. Si-apoi istetii de pungasi mai d'icu cã acest'a este a succurge instituteloru in crisea de bani! Aici dar' trebue altu felu de ajutoriu. Spre inlaturarea criseloru comerciale ce se perondedia d'in annu in annu si apesa asupra intregu comericiulu si a industriei, se recere cura radicalã, — dar' — pana la ast'a, s'e facemu reportulu nostru comercialã a supra terglulu presentu.

Lana. (Preste totu este de insemnatu, cã cumperatori s'a infacisiatu pucini, 6ra d'in tierre straine cumperatori au lipsitu cu totulu.) Dupa inchiarea terglulu d'in augustu si pana la mediulu lui octovre, terglulu de lana au fostu destullu de bunu, cã-ci s'a vendutu 8000 centenarie cu pretiuri bune si mai mari decãtu in augustu. In cursulu terglulu presentu pretiurile a scadiutu la tote soiurile si calitatile de lana 2—7 fl. — D'in 30,000 centenarie ce se afla immagasinate s'a vendutu 11,000 cent. — (Tergulu viitoriu de annu-nou incepe la 26. Decemvre, a. c.)

Sementie de oleiu. Rapiti'a: cu 14 1/2 — 15 1/2 fl. per 75 pundi. Rapitiã selbateca: 7 — 7 1/2 fl. 75. pdi. Sementia de iinu: preapucina. Sementia de canepa: de la 3 fl. 25—40 cr. 60. pdi. — Turta (placinta) de rapitiã 3 fl. 10—30 cr. Turta de iinu: 5 fl. cent. de Vien. Turta de canepa: 1 fl. 75—85 cr.

Oleiu crudu de napi s'a vendutu preapucinu, pentru cã fabricantii cerea pretiuri mari (28 fl. mai multu nominalu) de cellu rafinatu (purificatu) s'a cumperatu numai pentru consumu, pretiulu 29 1/2 — 30 fl.

Grane (bucate). Cu tote cã pretiurile s'a ureatu, nu s'a intemplatu schimbãri essentiali. Recolt'a graneloru (de pane) au fostu cam slaba atãtu in calitate cãtu si in cantitate; cellea de vera au multiumita mai bine acceptarile producentiloru. — Franci'a va avẽ trebutiã de mare cantitate, Germani'a avũ recolta de mediulocu; cãtu va trebui Angliã nu se scie inca. Americ'a descarca, in porturile Angliã, bucatele cu gramad'a, ceea ce va face s'e scadia pretiurile in tergurile de acolo, cari estu-annu voru servi de cinosura. Russi'a inca esporta cu redicat'a d'in provinciele salle meridionale. In Ungari'a petiurile sunt conditiunate (se urca, ori scadu) de la industri'a moraritului, adeca de la vointi'a si pretiurile industriariloru morari. — Pentru viitoriu cu aneovia se pote prognosticã ce-va pozitivu, atãta inse totu-si se scie, cã pretiulu bucateloru, ajunsu la culminatiune, nu se va mai urcã.

Farina. In urmarea slabei recolte de grane, morile d'in provincie nu potu implini trebutiiele celle mari. Exportulu e neinsemnatu assemenea si tergurile.

Untura de porcu (unsore). Neci d'in tierra neci d'in Serbi'a n'a sositu transporturi noue. Marfa vechia pucina. Pretiulu porciloru s'a urcatu forte. Exportorii se abtieniu pentru cã comisiunile d'in tierrele straine sunt prea limitate. Pretiulu untorei, d'impreuna cu vasulu, 35—35 fl. 25 cr. pre Noemvre-Decemvre cu 32 3/4 — 33 1/4 fl. fãra vasu.

Chisa. (Iardu). Pre Nov. — Dec. — Jan. elis'a d'in provinc. 31 1/2 fl. cea de cetate 33—34 fl. afumata 35—36 fl. centenariulu.

Gogosiã de stegiaru (gonge, gobe). Preste totu s'a vendutu numai 6—800 cubuli (galete). Ungurescu cu 13 3/8 fl.

se afla posturi mai mari sosite d'in tierra si d'in Serbi'a, dar' nevendute, ci numai immagasinate.

Potassa. Cu tote cã lipsescu cumperatori, pretiurile sunt urcate, pentru cã provisiunea e pucina si transporturile ce sosesc sunt neinsemnate.

Spiritu. De cartofi 62 1/2 cr. de torchila (trève) 63 1/2 — 64 cr. s'a vendutu 1000 acove, cu 58 1/2 cr. Pretiulu are s'e scadia inca.

Vinarsu de prune (Slivovitia) Calif. mai slaba 22—23 fl. acov. marfa de Sirmiu 25—26 fl. de torquila (trève) marfa buna 19—20 fl. transitu, marfa noua 14 1/2 — 15 1/2.

Vinu. Estu annu calitatea ca in 1870. in unele parti numai cu ce-va-si mai buna, — cantitatea inse mai alesu in Comitatele Pesta, Alba-reg., Tolna, in tienuturile de la Beseric'a-alba si in parte in Crisian'a, preste tota acceptarea favorabila, asiã cãtu pre alocuri-a lips'a de vasa au fostu preasemntã. Proprietarii ceru pretiuri mari, cumperatorii, scindu pivnitiele pline, credu cã acceptandu voru cumperã eftinu. In Bud'a, vinu de 1871 cu 8—9 fl. in Badaciu pana la 8 1/2 fl., in Secusardu 6—9 fl., Bes. alba pana la 6 fl. in Versietiu pana la 4 1/2 fl., dar' in tote acestea locuri pucinu s'a vendutu.

Petra de vinu. Cu tote cã s'a adusu multa la tergu (400 cent.) pretiurile urcate, prim'a calit. 33—34 fl. med. 30—31 fl. si mai slaba, cu 24—25 fl. cent.

Canepa. Recolt'a de estu-timpu (cantitatea) au fostu forte slaba in Ungari'a, calitatea inca nemultiumitoria pentru cã mult'a umediela de asta primavera au fostu stricaciosa canepii, carea de altmintrea inca s'a adusu preapucina la tergu, pentru cã frugurile ce domnise asta-vera pana cãtra tomna, au impededatu prelucrarea ei, apoi cãlile sunt de presentu forte relle si grele pentru transportu, de unde resulta cã pretiulu canepii s'a urcatu. Canepa cruda 19—20 fl., fuioru 26 1/2 fl., cãltii 12—16 fl.

Miere. Filtrata s'a negociatu ca la 3000 cent. Alba de Banatu 2—400 pdi netto tar'a 23 1/2 — 24 fl. de Slavoni'a 22—23 fl. Faguri s'a negociatu ca la 2000 cent. pentru strainetate. Albe de Banatu 20 fl. galbene 19 fl. de Somogiu 19 fl.

Cera. D'in Rosnavi'a ca la 130—140 cent. venduta cu 92—93 fl. alta prepucina in tergu si pretiulu urcatu 95—96—98 fl.

Prune, de Bosni'a prim'a calit. 12 3/4 fl. d'in Serbi'a 11 1/2 fl. s'a negociatu 3000 cent. immagasinate ca la 20,000. cent. Miere de prune: ca la 1000—1200 cent. cu cãte 12 1/2 fl.

Ardelu (piperca) marfa noua lipsesce, vechia (ca la 300 cent.) se vinde cu 21—22 fl. — Nuce: 1500—2000 cent. 12—13 fl. Alune: 500 cent. cu 8 1/2 fl.

Sementia de trifotu (lucerna) marfa ung. lipsesce, franc. si italianesca cercata, — de Banatu ca la 100 cent. cu 29 fl. pentru calit. prima s'ar' da bucurosu 33—34 fl. dar' lipsesce.

Trentie, provisiune pucina, de altmintrea fabricelle provediute pentru erna.

Penne. Cu tote cã se aduse la tergu 4000 cent. nu ajunse pentru trebutiiele comericiulu si se platesce cu cãte 5—6 fl. mai multu ca in lun'a tr.

Pei de vite (nelucrate) nemtiesci de bou 75—76 fl. — de vaca, grele, 78—80 fl. mai usiore 82—84 fl. americane, uscate 74—76 fl. sarate 41—42 fl. cent. unguresci de vaca 29—31 fl. parchi'a. De vitiele lu au lipsitu. De oe (20,000 bucati) iute vendute cu 3 fl. 20—60 cr. parchi'a cu 20%. — Serbesci si turcesci pucine, abiã 10,000 bucati si se vendura cu 145—160 fl. sut'a de buc. transilvanene prim'a calit. (5000 buc.) 170—180 sut'a. Pei de mnellu 4000 b. transilvanene, albe, 90—95 fl. sut'a, croatice pentru cogiocari cu 138 — 145 sut'a, — nemtiesci 20,000 b. cu 58 fl. 65 cr. sut'a. De capra 12,000 b. ung. 190—215 fl. sut'a, de ed u atãtu d'in Turci'a, cãtu si sarate d'in Romani'a, forte cercate si se platesce bucurosu pentru marfa de rondu 150—155 fl. de sut'a.

Pei lucrate, — de talpa, de cãte 40—45 pdi 110—112 fl. de cent. nemtiesci de la 20—25 pdi 115—118 fl. de cent. talpa engles. 105—110 fl. cent. — De vaca, negre, 155—160 fl. cent. de 11—13 pdi — prim'a calit. 175—180 fl. De callu 120—130 fl. De vitiele lu, englesesci, cercate, 210—215 fl. trase 220—245 fl. cent. de vicsu: greutate 20—22 pdi, prim'a calit. 265 — 275 fl. De porcu: 55—62 fl. cent. (cercate.) Saffian, (oe engles.) argasitu, de blana (captusiela) 65—70 fl. cent. turcesci: 11—12 pdi, (oe) 115—118 fl. cent. Transilv. (de Brasieu, Sablin) 78—84 fl. cent. de mnellu: 105—110 fl. de cupra si tiapu, fabricate, d'in tierra pucine. Cordovanu turcescu: 28—32 1/2 fl. legatur'a.

Negotiarea efecteloru. Imprum. calii ferr. 109 3/4 fl. sortiuri de cred. 126 fl. franco ung. 99. Ateneu 180. Galbini 5.58. Napol. 9.33. Argintu 116—117. Assemnt. 1.74. Francofurtu 98 3/4. — La bur'sa de sera: cred. austr. 307. ung. 129. — Termometru: + 5°, barometru 28" 5", timpulu: norosu. A pa: cresce.

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU**